

Svar på fråga 2025/26:633 av Anna Vikström (S)
Nikotin användning under graviditet

Anna Vikström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska nikotin användningen ur ett folkhälsoperspektiv för att konsumtionen av nikotin inte ska fortsätta öka under graviditet.

Den ökande användningen av tobaks- och nikotinprodukter bland barn och unga är oroande. Barn och unga är särskilt känsliga för nikotinetts beroendeframkallande egenskaper och behöver skyddas särskilt. Det inkluderar givetvis även foster och ofödda barn som riskerar att utsättas för nikotin under graviditeten. Det finns forskning som visar att användning av nikotin under graviditeten kan skada fostret och kan innebära risker för kvinnan, fostret och det nyfödda barnet.

Regeringen anser att åtgärder inom tobaks- och nikotinpolitiken bör vara proportionerliga, inriktade på att förebygga skador och utformade för att skydda sårbara grupper, såsom barn och unga.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslog regeringen att målet för tobakspolitiken skulle ändras, vilket riksdagen därefter har beslutat. I det nya målet är det tydligt att alla nikotinprodukter omfattas och att målet är minskade medicinska och sociala skador orsakade av tobaks- och nikotinprodukter. Enligt bestämmelser i förordningen (2021:248) med instruktion för Folkhälsomyndigheten ska myndigheten bl.a. följa upp utvecklingen och ansvara för den samordnade uppföljningen inom tobaksområdet. Myndigheten ska även övervaka marknadsutvecklingen av bl.a. så kallade tobaksfria nikotinprodukter.

Tobaks- och nikotinbruk ingår även i Socialstyrelsens nationella riktlinjer 2024 om vård vid ohälsosamma levnadsvanor. Riktlinjerna, som är ett stöd för prioriteringar i hälso- och sjukvården och tandvården, beskriver vilken typ av stöd som har bäst effekt och vilka grupper som det är viktigast att erbjuda stöd till. Enligt riktlinjerna ska hälso- och sjukvården och tandvården erbjuda stöd till gravida som röker eller snusar. Rådgivande samtal till gravida har högsta prioritet för att stödja goda hälsovanor under graviditeten.

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer 2025 om graviditet, förlossning och tiden efter rekommenderas att mödrahälsovården ska utgå från Nationellt basprogram för graviditetsövervakning. I basprogrammet ingår att rådgivande

samtal om tobakens och nikotinets negativa påverkan på fostret
bör erbjudas mycket tidigt i graviditeten.

Stockholm den 1 april 2026

Elisabet Lann